

Študijski programi oziroma smeri
Filozofske fakultete Univerze v Ljubljani

BIBLIOTEKARSTVO IN INFORMATIKA

Oddelek za bibliotekarstvo,
informacijsko znanost
in knjigarstvo

Univerza v Ljubljani
Filozofska fakulteta

Podatki o programu

naziv: Prvostopenjski študijski program
Bibliotekarstvo in informatika

trajanje: 3 leta

točke: 180 kreditnih točk po ECTS

študijski program ima naslednje smeri:

- **enopredmetna smer**
- **dvopredmetna smer.**

Pri dvopredmetni smeri je nujna povezava z drugim dvopredmetnim študijskim programom oziroma dvopredmetno smerjo.

Opis programa

Študijski program Bibliotekarstvo in informatika v vseh treh letnikih študija prepleta tri raznolika, vendar med seboj zelo povezana področja: bibliotekarstvo, informacijsko znanost in knjigarstvo.

Področje **bibliotekarstva** se osredotoča na upravljanje gradiva, ki ga zbirajo, ohranjajo in organizirajo različne vrste knjižnic. Ukvarja se tudi z vprašanji delovanja različnih vrst knjižnic, njihovimi vlogami v družbi in storitvami, ki jih knjižnice ponujajo svojim uporabnikom (na primer informacijsko opismenjevanje, svetovanje za branje, posredovanje informacij iz gradiva ter informacij o gradivu, podpora raziskovalcem). Pri predmetih s področja bibliotekarstva se v okviru prvostopenjskega programa študenti in študentke tako spoznajo s tematikami, kot so značilnosti različnih vrst knjižnic, organizacija knjižničnega gradiva in njegova priprava za izposajo, razvoj knjižničnih zbirk, delo in komunikacija z uporabniki, raznovrstni informacijski viri in storitve knjižnic.

Bibliotekarstvo za vrsto svojih dejavnosti uporablja principe **informacijske znanosti**, področja, ki proučuje značilnosti informacij, informacijskih potreb in informacijskega vedenja ljudi z namenom ustvarjanja sistemov, ki bodo omogočili čim boljše uporabnost in dostopnost informacij. Informacijska znanost se torej ukvarja z življenjskim ciklom informacij od njihovega nastanka, zbiranja, organizacije, shranjevanja, pridobivanja, posredovanja, zaščite in predstavitve. Pri predmetih s področja informacijske znanosti se študenti in študentke na prvostopenjskem študijskem programu spoznajo z osnovnimi principi in sistemi za organizacijo znanja in informacij ter z delovanjem in vrstami sistemov za pozvedovanje, ki omogočajo dostop do informacijskih virov. Srečajo pa se tudi z gradnjo podatkovnih modelov in digitalne knjižnice.

Področje **knjigarstva** pa se primarno ukvarja s proučevanjem knjige z vidika preteklosti, sedanjosti in prihodnosti. Združuje teoretično proučevanje različnih vlog branja v družbenem in založniškem kontekstu ter praktično spoznavanje organizacije in narave dela v založniško-medijskih hišah. Pri predmetih s področja knjigarstva se študenti in študentke na prvostopenjskem študijskem programu spoznajo s tematikami, kot so pomen branja daljših besedil, razvoj in vloga knjige v zgodovinskem in družbenem kontekstu, osnove knjigarstva, delovanje slovenskega in mednarodnega knjižnega trga, odnos med knjigo in drugimi nosilci knjižnih vsebin ter kulturne politike v Sloveniji in EU.

Vsa tri področja so izrazito interdisciplinarna in zahtevajo tudi znanja s področij, kot so sociologija, psihologija, računalništvo, primerjalna književnost in raziskovanje, kar se odraža tudi v predmetniku programa.

Študenti in študentke se povezujejo v okviru Sekcije študentov bibliotekarstva, ki je del Zveze bibliotekarskih društev Slovenije. S sodelovanjem v sekciji že v času študija vzpostavljajo stike s prihodnjimi delodajalci ter z udeležbo na strokovnih srečanjih dobijo vpogled v najnoveše dogajanje predvsem na področju bibliotekarstva. Predstavniki Sekcije študentov bibliotekarstva skupaj s tutorji skrbijo tudi za raznovrstne aktivnosti na oddelku, ki študente povezujejo ter jim omogočajo pridobivanje dodatnih znanj in izkušenj. Študenti in študentke lahko med študijem obogatijo svoja znanja tudi s študentskimi izmenjavami Erasmus, kjer lahko izbirajo med vrsto sorodnih programov v tujini.

Enopredmetna smer

	predavanja	seminar	vaje	skupaj	kreditne točke
1. letnik					
1. semester					
1. Uvod v bibliotekarstvo	50	10	-	60	6
2. Uvod v znanstveno komuniciranje	20	10	-	30	3
3. Informacijski viri	20	10	-	30	3
4. Uvod v informacijsko znanost	20	10	-	30	3
5. Knjiga v zgodovinskem in družbenem kontekstu	30	15	-	45	6
6. Informacijska tehnologija	10	5	30	45	3
7. Vsebine v popularni kulturi	20	10	-	30	3
2. semester					
8. Sociologija medijev	30	15	-	45	6
9. Uvod v organizacijo informacij	30	15	15	60	6
10. Branje in bralna občinstva	15	15	-	30	3
11. Uvod v knjigarstvo	20	10	-	30	3
12. Osnove komunikacije	15	15	-	30	3
13. Uvod v informacijsko znanost 2	15	15	-	30	3
14. Osnove oblikovanja spletnih strani	10	5	30	45	3
1. in/ali 2. semester					
15. Strokovni izbirni predmeti 1	30	30	-	60	6
2. letnik					
3. semester					
1. Organizacija knjižničnih zbirk	20	10	30	60	6
2. Sistemi za organizacijo znanja	10	5	15	30	3
3. Uporabniki informacijskih virov in storitev	20	10	-	30	3
4. Osnove načrtovanja informacijskih sistemov	15	15	-	30	3
5. Informacijska tehnologija 2	15	10	20	45	6
6. Uvod v knjigarstvo 2	20	10	-	30	3
4. semester					
7. Strategije iskanja informacij	15	15	30	60	6
8. Storitve za uporabnike informacijskih organizacij	20	10	-	30	3
9. Metapodatki	15	15	-	30	3
10. Organizacija knjižničnih zbirk 2	15	-	30	45	3
11. Sistemi za organizacijo znanja 2	10	5	15	30	3
12. Osnove programiranja	10	5	30	45	3

3. in/ali 4. semester

13. Strokovni izbirni predmeti 2	30	30	-	60	6
14. Zunanji izbirni predmeti	60	30	-	90	9

3. letnik**5. semester**

1. Digitalne knjižnice	5	10	20	45	3
2. Uvod v raziskovanje	20	10	-	30	3
3. Informacijska tehnologija v knjižnicah	15	10	15	45	3
4. Bralne prakse	15	15	-	30	3
5. Posebne zbirke	15	15	-	30	3
6. Organizacija knjižničnih zbirk 3	10	5	15	30	3
7. Storitve za uporabnike informacijskih organizacij 2	15	15	-	30	3
8. Metapodatki 2	15	15	-	30	3
9. Osnove knjižnega trga	30	15	-	45	6

6. semester

10. Praktikum	-	20	-	160	6
11. Razvoj knjižničnih zbirk	20	10	-	30	3
12. Digitalne knjižnice 2	15	15	-	30	3
13. Bralne prakse 2	15	15	-	30	3
14. Raziskovalni seminar	25	20	-	45	6
15. Katalogizacijska teorija in praksa	30	0	15	45	6
16. Strokovni izbirni predmeti 2	15	15	-	30	3

Strokovni izbirni predmeti 1

1. Književnost za bibliotekarje in založnike	20	10	-	30	3
2. Strokovno pisanje	15	15	-	30	3
3. Knjige in mediji	15	15	-	30	3
4. Knjižnice in družbeni mediji	10	20	-	30	3
5. Mednarodni trendi v bibliotekarstvu in informacijski znanosti	-	30	-	30	3
6. Osnove varovanja in ohranjanja knjižničnega gradiva	15	15	-	30	3

Strokovni izbirni predmeti 2

1. Književnost za bibliotekarje in založnike	20	10	-	30	3
2. Strokovno pisanje	15	15	-	30	3
3. Knjige in mediji	15	15	-	30	3
4. Knjižnice in družbeni mediji	10	20	-	30	3
5. Mednarodni trendi v bibliotekarstvu in informacijski znanosti	-	30	-	30	3
6. Osnove varovanja in ohranjanja knjižničnega gradiva	15	15	-	30	3
7. Digitalno založništvo	15	-	30	45	3

8. Psihologija za bibliotekarje in informatike	15	15	-	30	3
9. Organizacija prireditvev	20	10	-	30	3
10. Napredno načrtovanje spletnih strani	10	5	15	30	3
11. Knjižnične storitve za otroke in mladino	15	15	-	30	3
12. Individualni projekt	-	15	-	15	3

Dvopredmetna smer

	predavanja	seminar	vaje	druge obl. š.	skupaj	kreditne točke
1. letnik						
1. semester						
1. Uvod v bibliotekarstvo	50	10	-		60	6
2. Uvod v znanstveno komuniciranje	20	10	-		30	3
3. Informacijski viri	20	10	-		30	3
4. Uvod v informacijsko znanost	20	10	-		30	3
2. semester						
5. Uvod v organizacijo informacij	30	15	15		60	6
6. Branje in bralna občinstva	15	15	-		30	3
7. Uvod v knjigarstvo	20	10	-		30	3
8. Osnove komunikacije	15	15	-		30	3
2. letnik						
3. semester						
1. Organizacija knjižničnih zbirk	20	10	30		60	6
2. Sistemi za organizacijo znanja	10	5	15		30	3
3. Uporabniki informacijskih virov in storitev	20	10	-		30	3
4. Osnove načrtovanja informacijskih sistemov	15	15	-		30	3
4. semester						
5. Strategije iskanja informacij	15	15	30		60	6
6. Storitve za uporabnike informacijskih organizacij	20	10	-		30	3
7. Metapodatki	15	15	-		30	3
8. Osnove oblikovanja spletnih strani	10	5	30		60	3
3. letnik						
5. semester						
1. Digitalne knjižnice	5	10	20	-	45	3
2. Uvod v raziskovanje	20	10	-	-	30	3
3. Informacijska tehnologija v knjižnicah	15	10	15	-	45	3
4. Bralne prakse	15	15	-	-	30	3
5. Strokovni izbirni predmeti D	30	30	-	-	60	6

6. semester

6. Praktikum D	-	10	-	80	90	3
7. Razvoj knjižničnih zbirk	20	10	-	-	30	3
8. Zunanji izbirni predmet	30	30	-	-	60	6

Strokovni izbirni predmeti D

		predavanja	seminar	vaje	skupaj	kreditne točke
1.	Bralne prakse 2	15	15	-	30	3
2.	Digitalne knjižnice 2	15	15	-	30	3
3.	Metapodatki 2	15	15	-	30	3
4.	Organizacija knjižničnih zbirk 2	15	-	30	45	3
5.	Organizacija knjižničnih zbirk 3	10	5	15	30	3
6.	Posebne zbirke	15	15	-	30	3
7.	Sistemi za organizacijo znanja 2	10	5	15	30	3
8.	Storitve za uporabnike informacijskih organizacij 2	15	15	-	30	3
9.	Uvod v knjigarstvo 2	20	10	-	30	3
10.	Raziskovalni seminar	25	20	-	45	6
11.	Informacijska tehnologija 2	15	10	20	45	6
12.	Osnove knjižnega trga	30	15	-	45	6
13.	Osnove programiranja	10	5	30	45	3

Vsebinska predstavitev izbranih predmetov

Uvod v bibliotekarstvo

Poslanstvo knjižnic ter njihova vloga v družbi. Vrste knjižnic, njihova specifičnost, formalni okvir njihovega delovanja. Osnovni postopki dela z gradivom, delovanje knjižnic in njihove storitve. Nacionalna in mednarodna združenja, organizacije ter omrežja knjižnic. Zgodovinski pregled, etika in vrednote v knjižničarstvu.

Organizacija knjižničnih zbirk

Katalogizacija tiskanih monografskih virov v enem in več zvezkih, z več deli, tiskani kontinuirani viri, članki in drugi sestavni deli. Normativna kontrola in praktična uporaba slovenskih normativnih zbirk. Format za bibliografske in normativne podatke pri omenjenih virih.

Razvoj knjižničnih zbirk

Nabavna politika. Pridobivanje informacijskih virov in kriteriji izbora za knjižnično zbirko. Dostop do elektronskih virov. Analiza uporabe in merila za vrednotenje zbirk. Vpliv odprte znanosti (repozitoriji, raziskovalni podatki). Varovanje in hramba, izločanje in odpisovanje gradiva. Promocija analognih in digitalnih informacijskih virov.

Storitve za uporabnike informacijskih organizacij

Pregled informacijskih in drugih storitev v različnih vrstah knjižnic. Etični vidiki izvajanja teh storitev. Delo z uporabniki v knjižnicah. Referenčni pogovor, referenčna služba in referenčni proces. Izobraževanje uporabnikov za samostojno iskanje gradiva in informacij. Prireditve in storitve v knjižnicah.

Psihologija za bibliotekarje in informatike

Psihologija učenja in izobraževanja. Socialni, čustveni in kognitivni dejavniki učenja. Metode in oblike poučevanja in učenja. Sistem izobraževanja v knjižnici, vseživljenjsko učenje uporabnikov in knjižničarjev. Psihologija delovnega okolja. Motivacija, stres, reševanje medosebnih konfliktov. Specifične veščine komunikacije v delovnem okolju.

Osnove načrtovanja informacijskih sistemov

Delovanje različnih vrst informacijskih sistemov (digitalne knjižnice, spletne strani, ...). Načrtovanje informacijskih sistemov: analiza potreb in opredelitev funkcionalnih zahtev, podatkovni model kot osnova za izgradnjo informacijskih sistemov, zasnova delovanja informacijskega sistema. Vrednotenje informacijskih sistemov in zbirk.

Digitalne knjižnice

Opredelitev digitalne knjižnice, postopki načrtovanja, izgradnje in vzdrževanja digitalne knjižnice. Vrednotenje digitalnih knjižnic.

Strategije iskanja informacij

Uporaba različnih vrst sistemov za poizvedovanje. Izbira virov in sistemov glede na potrebo, kontekst. Strategije iskanja, iskalne taktike, oblikovanje poizvedb. Naprednejša uporaba Boolovih operatorjev, tezavrov in kontroliranih slovarjev pri poizvedovanju. Vrednotenje poizvedbe in pridobljenih informacij. Uporaba orodij za organizacijo najdenih virov.

Informacijski viri

Informacijski viri, njihove značilnosti ter namen nastanka. Vrste virov po vsebini, informacijskih potrebah in značilnostih, tiskani in digitalni, spletni itd. Identifikacija, izbira, dostop in vrednotenje informacij s spleta in iz knjižnice. Nedovoljene in nezakonite prakse uporabe informacij. Lažne informacije. Cenzura.

Strokovno pisanje

Temeljni žanri neumetnostnih besedil, od poljudne znanosti do novinarstva. Razlike med znanstvenim in poljudnim pisanjem. Kvantitativne in kvalitativne metode analize strokovnih besedil. Razmerja med besedilno snovjo in nje- no ubeseditvijo z ozirom na ciljno skupino.

Knjiga v zgodovinskem in družbenem kontekstu

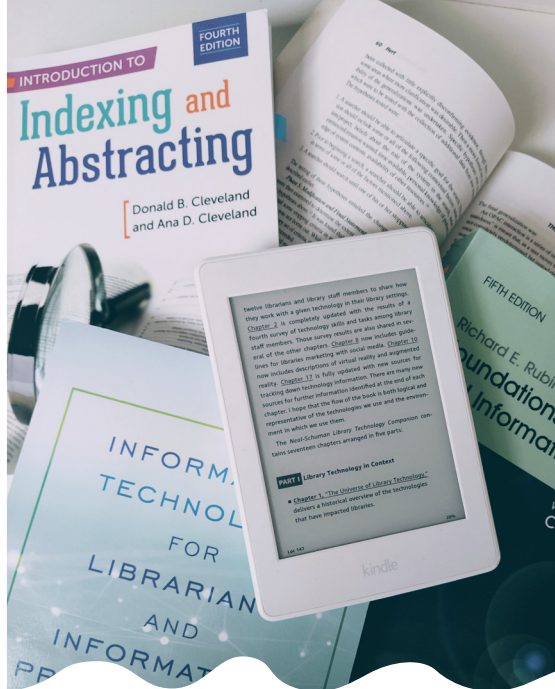
Nastanek tiska, knjižnega založništva in avtorstva, delovanje komunikacijskega kroga knjige. Razvijanje sposobnosti razumevanja geneze informacijske družbe in temeljnih regulatorjev v njej.

Uvod v knjigarstvo

Knjižna polja: splošno, šolsko, znanstveno založništvo itd. Tipologija založb in njihova lastniško-pravna struktura. Organizacija založniškega procesa. Osnove uredniških postopkov. Posebnosti nosilcev knjižnih vsebin kot tržnih predmetov. Prodajne poti v knjigotrštvu. Temeljni koncepti avtorskih pravic in njihova uporaba.

Književnost za bibliotekarje in založnike

Pregled teorije književnosti in njene recepcije od začetkov pisne kulture do sodobnosti. Združuje področje in metodološke principe literarne

teorije in sociologije kulture, prikazuje način oblikovanja kanona in učinkovanja literarnih tradicij in usposablja za globlje razumevanje književnih besedil.

Sociologija medijev

Osnovna terminologija medijskih fenomenov, značilnosti razvoja medijev in mehanizmov družbenega odzivanja nanje ter specifične digitalne komunikacije. Analiza konkretnih medijskih praks.

Praktikum

Seznanitev s praktičnim delom v stroki, ki predstavlja pomembno dopolnitev in obogatitev teoretičnih znanj. Praktično delo v knjižnicah, knjigarnah, založbah in drugih informacijskih organizacijah. V okviru predmeta študent ali študentka pod vodstvom študijskega mentorja ali mentorice napiše seminarsko nalogo na izbrano temo.

Pogoji za dokončanje programa

Za dokončanje študija mora študent oziroma študentka opraviti vse obveznosti, kot jih določajo študijski program in učni načrti predmetov, v skupnem obsegu 180 kreditnih točk po ECTS (enopredmetna smer) oziroma 90 kreditnih točk po ECTS (dvopredmetna smer).

Študenti in študentke dvopredmetne smeri morajo za dokončanje celotnega študija opraviti tudi vse obveznosti pri drugi disciplini v skupnem obsegu 90 KT, skupaj torej 180 KT.

Strokovni profil in veščine

Diplomanti in diplomantke po zaključku študijskega programa Bibliotekarstvo in informatika razumejo pomen, vlogo in vrednost knjižnic, informacij in informacijskih orodij v sodobni družbi ter poznajo različne načine ustvarjanja, prenašanja, shranjevanja in spreminjanja informacij v dobrobit posameznikov, organizacij in družbe. Imajo tudi praktične veščine za analiziranje, procesiranje in upravljanje z informacijami ter so usposobljeni za strokovno delo v knjižnicah in drugih ustanovah, ki se ukvarjajo z zbiranjem, urejanjem, shranjevanjem in posredovanjem publikacij in informacij. S pridobljenimi znanji in veščini se diplomanti in diplomantke znajdejo v svetu informacij tako z vidika iskanja kot vrednotenja informacij, kar je v današnji dobi ena od ključnih kompetenc.

Diplomanti in diplomantke dvopredmetne smeri imajo največ kompetenc s področij bibliotekarstva in informacijske znanosti, pridobljena znanja pa povezujejo z znanji svoje druge discipline. Diplomant in diplomantke enopredmetne smeri pa pridobijo poglobljene kompetence s področij bibliotekarstva, informacijske znanosti in knjigarstva. Na pridobljena znanja pomembno vpliva tudi nabor izbirnih strokovnih oziroma zunanjih izbirnih predmetov, ki si jih izberejo med študijem.

Zaposlitvene možnosti

Diplomantke in diplomanti prvostopenjskega študijskega programa Bibliotekarstvo in informatika se lahko zaposlijo na ustreznih delovnih mestih v knjižnicah, knjigarnah, založbah in drugih informacijskih organizacijah. Nadaljevanje študija na drugostopenjskem programu Bibliotekarstvo, informacijski in založniški študiji omogoča še širši nabor delovnih mest in zaposlitvenih možnosti (na primer v šolski knjižnici).

Kontakti za nadaljnje informacije

Oddelčno tajništvo

Nataša Elikan

natasa.elikan@ff.uni-lj.si

Soba 542

Telefon:

+386 1 241 13 70

Uradne ure:

od ponedeljka do petka

od 11.00 do 13.00

Skrbnik študijskega programa

Tanja Merčun Kariž

tanja.mercunkariz@ff.uni-lj.si

Spletna stran oddelka

<https://biblio.ff.uni-lj.si/>

Za dodatne informacije o študiju se lahko obrnete tudi neposredno na študente in študentke Filozofske fakultete, in sicer na naslov tutorstvo@ff.uni-lj.si.

Zakaj študirati bibliotekarstvo in informatiko

»Ta študij je kombinacija treh izjemno zanimivih strok, zato se za vsakogar nekaj najde. Oddelek je manjši, zaradi česar smo študenti bolj povezani med sabo in si pri študiju pomagamo. V okviru predavanj sem imela priložnost poslušati odlične profesorje in gostujoče predavatelje, prek katerih sem pridobila ogromno raznolikega znanja.«

– Anja Kocjančič, alumna prvostopenjskega študijskega programa Bibliotekarstvo in informatika

»Bolj kot prva izbira je to prava izbira. Široko področje študija združuje razumevanje knjige in branja; iskanja, odkrivanja in organiziranja informacij ter razumevanje in uporabo različnih informacijskih tehnologij. Študij mi je omogočil, da znam, tudi v vsakdanjem življenju, na informacijske in druge probleme pogledati široko ter v poplavi informacij poiskati prave.«

– Neža Podjavoršek, alumna prvostopenjskega študijskega programa Bibliotekarstvo in informatika

